

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: ЈУо-279/2016
19.01. 2018. године
Београд

Уставни суд у саставу: председник Весна Илић Прелић и судије Татјана Бабић, Братислав Ђокић, др Горан П. Илић, др Драгана Коларић, др Тамаш Корхец (Korhecz Tamás), др Милан Марковић, Снежана Марковић, Мирослав Николић, Милан Станић, мр Томислав Стојковић, Сабахудин Тахировић, др Јован Ђирић, др Милан Шкулић и др Тијана Шурлан, на основу члана 167. став 1. тачка 5. Устава Републике Србије, на седници одржаној 21. децембра 2017. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Утврђује се да одредба члана 4. Одлуке о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање („Службени гласник РС“, број 43/11) није у сагласности са Уставом и законом.

2. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 2. став 2. Одлуке из тачке 1, под условом да се она тумачи и примењује на начин да Фонд обрачунава доприносе из става 1. члана 2. Одлуке и обавештава осигураника о решењу којим је утврђена обавеза плаћања доприноса, износ доприноса, рок за плаћање и рачун на који се врши уплата, на начин предвиђен одредбама Закона о општем управном поступку.

Образложење

I

Предлогом овлашћеног предлагача покренут је поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 2. став 2. и члана 4. Одлуке наведене у изреци.

У предлогу се наводи да је оспореном одредбом члана 2. став 2. Одлуке, којом је прописано да Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање врши обрачун доприноса и обавештава осигураника о износу, року и рачуну јавних прихода на који треба да се изврши уплата, уређен поступак утврђивања обавезе осигураника, и то супротно одредби члана 98. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, према којој орган Фонда одређен његовим општим актом доноси решење о правима из пензијског и инвалидског осигурања и о пензијском стажу, као и одредби члана 192. став 1. Закона о општем управном поступку, којом је прописана обавеза органа надлежног за решавање да на основу одлучних чињеница донесе решење о управној ствари која је била предмет поступка. По мишљењу предлагача, у складу са наведеним

законским одредбама Фонд је у обавези да приликом утврђивања обавезе плаћања доприноса у ситуацијама када су за то испуњени прописани услови, у сваком конкретном случају донесе одговарајући управни акт – решење, којим ће утврдити висину обавезе и образложити начин утврђивања обавезе. У предлогу се даље наводи да је уређивање законске материје подзаконским актом, и то супротно одредбама закона и мимо овлашћења из члана 138. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, у супротности и са начелом владавине права утврђеним чланом 3. став 2. Устава, које се између осталог остварује и кроз повиновање власти Уставу и закону, као и са одредбом члана 195. став 1. Устава, којом је утврђено да сви општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења морају бити сагласни закону. Такође се наводи да је прописивањем да се о утврђеној обавези странка обавештава, уместо да јој се издаје управни акт, странкама онемогућено да користе Уставом и законом гарантовано право на правно средство, односно жалбу против одлуке којом се одлучује о њиховим обавезама, чиме је повређена одредба члана 36. став 2. Устава, којом се јемчи право на жалбу или друго правно средство против одлуке о праву, обавези или на закону заснованом интересу.

Предлагач потом наводи да је оспореном одредбом члана 4. Одлуке предвиђено да се Одлука примењује и на осигуранике којима допринос и додатни допринос за пензијско и инвалидско осигурање није утврђен или није утврђен и није наплаћен у складу са законом, чиме је Фонд изашао из оквира овлашћења које му је дато одредбом члана 138. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању и одредбом члана 63. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање. Такође, по мишљењу предлагача, утврђивање надлежности органа подзаконским актом у супротности је и са одредбама члана 136. став 2. и члана 137. став 3. Устава, којима је прописано да послове државне управе обављају министарства и други органи државне управе одређени законом и да се јавна овлашћења могу законом поверити и посебним органима преко којих се остварује регулаторна функција у појединим областима или делатностима. Предлагач још наводи да наведена одредба Одлуке није у сагласности ни са чланом 69. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, према коме контролу обрачунавања и плаћања доприноса врши Пореска управа, као ни са чланом 19. Закона о општем управном поступку.

У спроведеном претходном поступку Уставни суд је предлог доставио Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, ради давања одговора. У одговору на наводе из предлога доносилац оспореног акта се најпре позива на одредбу члана 63. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, којом је предвиђено да, у случају када надлежна организација за обавезно социјално осигурање утврђује својство осигураника зато што пријава на осигурање није поднета у року или из других разлога у складу са законом, истовремено са утврђивањем својства осигураника утврђује и обавезу плаћања доприноса, па истиче да, сагласно томе, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање, у складу са Законом о пензијском и инвалидском осигурању, утврђује својство осигураника и истовремено утврђује и обавезу плаћања доприноса. Даље се наводи да се, у складу са одредбама чл. 14, 136, 137, 138. и 140. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, својство осигураника утврђује на два начина: један је подношењем пријаве на осигурање, одјаве осигурања или пријаве промена у току осигурања, други начин је доношењем писменог решења, ако пријава на осигурање, одјава осигурања или промена у току осигурања није поднета или није благовремено поднета. Када се

својство осигураника утврђује подношењем пријаве на осигурање, Фонд не утврђује обавезу плаћања доприноса. Ако се својство осигураника утврђује решењем, а установи се да за период за који се то својство утврђује нису плаћени доприноси, Фонд истим решењем утврђује и обавезу плаћања доприноса, то јест износ доприноса, рок за плаћање и рачун јавних прихода на који се врши уплата. Потом се наводи да се „износ доприноса утврђује у складу са оспореном Одлуком, и то са одредбама члана 2. када је разлог утврђивања својства осигураника неподношење или неблаговремено подношење пријаве на осигурање, а са одредбом члана 4. у свим осталим случајевима“, те да је „управо због таквих случајева утврђивања својства осигураника, када се оно утврђује накнадно, за неки ранији период, организацијама обавезног социјалног осигурања и дато овлашћење да уз утврђивање својства осигураника утврде и обавезу плаћања доприноса“. Даље се истиче да се о својству осигураника може одлучивати и у поступку остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања, посебно када су у питању поједине категорије осигураника који сами плаћају доприносе, а имају неплаћене доспеле износе доприноса. Износ дуга Фонд тада по правилу утврђује на основу уверења Пореске управе, а ако она није утврдила обавезу плаћања доприноса и не може да утврди, Фонд прво преиспитује постојање својства осигураника, па ако је оно постојало, утврђује обавезу плаћања доприноса по члану 4. Одлуке. О износу обавезе, року за плаћање и рачуну за уплату Фонд сачињава обавештење и доставља га странци. Ако странка не поступи по обавештењу, износ обавезе, рок и уплатни рачун уносе се у решење којим се признаје право на пензију, тако да је и за ове осигуранике обавеза плаћања доприноса утврђена решењем о признавању права на пензију.

Сагласно наведеном, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање сматра да оспорене одредбе Одлуке нису несагласне Уставу и закону, те да су неосновани наводи из предлога. У односу на наводе предлагача посебно истиче да не постоји обавеза Фонда да о обавези плаћања доприноса одлучује посебним решењем, а из напред приказаног очито је да се та обавеза утврђује решењем. Указује се и да је чланом 99. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању прописано да се против првостепеног решења може изјавити жалба, у року од 15 дана од дана пријема, те да је нетачан закључак предлагача да је странкама ускраћено право на жалбу. У односу на одредбу члана 4. Одлуке истиче се још да је Фонд дужан да истовремено са утврђивањем својства осигураника утврди и обавезу плаћања доприноса, да је то законска обавеза и да њена примена не зависи од доношења подзаконског акта нити може тим актом бити ограничена. На крају доносилац оспореног акта истиче да је према члану 63. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, Фонд овлашћен и дужан да у свим случајевима када утврђује својство осигураника утврђује и обавезу плаћања доприноса, а „Одлуком (чл. 2. и 4.) само је уређен начин на који Фонд то треба да уради“.

II

У спроведеном поступку, Уставни суд је утврдио да је Управни одбор Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, на седници од 24. фебруара 2011. године, донео оспорену Одлuku о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање („Службени гласник РС“, број 43/11), позивајући се на одредбе чл. 138. и 160.

Закона о пензијском и инвалидском осигурању, члана 63. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање и члана 14. став 1. тачка 4) Статута Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Одлука је ступила на снагу 22. јуна 2011. године. Одлуком је прописано: да се њом уређује начин утврђивања својства осигураника и обавеза плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, да се осигуранику коме се својство осигураника утврђује по истеку рока за подношење пријаве на осигурање, односно за кога пријава на осигурање није поднета, утврђује обавеза плаћања доприноса (члан 1.); да се осигуранику из члана 1. ове одлуке допринос за пензијско и инвалидско осигурање обрачунава према најнижој месечној основици доприноса и стопи доприноса која важи на дан уплате доприноса, према закону којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање (члан 2. став 1.); да се осигуранику за кога је допринос обрачунат и уплаћен у складу са чланом 2. ове одлуке, у матичну евиденцију као основица осигурања уноси износ од 35% просечне зараде у Републици за годину за коју је извршена уплата доприноса, односно 35% сразмерног износа те зараде ако се уплата доприноса не врши за целу годину (члан 3.). Оспореном одредбом члана 2. став 2. Одлуке прописано је да обрачун доприноса из става 1. тог члана врши Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање и обавештава осигураника о износу, року и рачуну јавних прихода на који треба да се изврши уплата. Оспореном одредбом члана 4. Одлуке прописано је да се та одлука примењује и на осигуранике којима допринос и додатни допринос за пензијско и инвалидско осигурање није утврђен, односно није утврђен и наплаћен у складу са законом.

III

Одредбама Устава Републике Србије у односу на које предлагач оспорава уставност оспорених одредаба Одлуке, као и одредбама Устава за које Уставни суд налази да су од значаја за сагледавање спорних уставноправних питања на која указује предлагач, утврђено је: да је владавина права основна претпоставка Устава и да почива на неотуђивим људским правима, да се владавина права остварује слободним и непосредним изборима, уставним јемствима људских и мањинских права, поделом власти, независном судском влашћу и повиновањем власти Уставу и закону (члан 3.); да свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу (члан 36. став 2.); да се пензијско осигурање уређује законом (члан 70. став 1.); да послове државне управе обављају министарства и други органи државне управе одређени законом (члан 136. став 2.); да се поједина јавна овлашћења могу законом поверити и предузећима, установама, организацијама и појединцима (члан 137. став 2.); да се јавна овлашћења могу законом поверити и посебним органима преко којих се остварује регулаторна функција у појединим областима или делатностима (члан 137. став 3.); да сви подзаконски општи акти Републике Србије, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, политичких странака, синдиката и удружења грађана и колективни уговори морају бити сагласни закону (члан 195. став 1.).

Законом о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ бр. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05, 63/06, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14 и 142/14) прописано је: да су обавезно осигурана лица у смислу тог закона запослени, лица која самостално обављају делатност и

пољопривредници (члан 10. став 1.); да се обавезе за плаћања доприноса по основу осигурања утврђују у складу са овим законом (члан 10. став 3.); да се својство осигураника стиче даном почетка а престаје даном престанка запослења, обављања самосталне или пољопривредне делатности, односно обављања уговорених послова (члан 14. став 1.); да лица која нису обавезно осигурана у смислу овог закона могу да се укључе у обавезно осигурање и обезбеде права из овог осигурања под условима, у обиму и на начин предвиђен овим законом (члан 15. став 1); да се својство осигураника из става 1. овог члана стиче даном подношења захтева, а изузетно, на захтев лица, најраније 30 дана пре подношења захтева (члан 15. став 2.); да се права из пензијског и инвалидског осигурања која се остварују у фонду обезбеђују у поступку предвиђеном законом којим је уређен општи управни поступак, ако овим законом није друкчије уређено (члан 84. став 2.); да се чињенице које се, у складу са законом, не утврђују у матичној евиденцији, а које су од значаја за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања, утврђују у поступку решавања о тим правима (члан 91.); да решење о правима из пензијског и инвалидског осигурања и о пензијском стажу доноси орган фонда одређен општим актом фонда и да првостепено решење из става 1. овог члана подлеже претходној контроли коју врши орган утврђен општим актом фонда (члан 98.); да против првостепеног решења може да се изјави жалба органу одређеном општим актом фонда у року од 15 дана од дана пријема решења (члан 99.); да Фонд води матичну евиденцију о осигураницима, обvezницима плаћања доприноса и корисницима права из пензијског и инвалидског осигурања (члан 125. став 1.); да се подаци уносе у матичну евиденцију на основу пријава поднесених на прописаним обрасцима које се могу достављати и путем средстава за електронску обраду података, односно у електронској форми, у складу са законом (члан 126. став 3.); да се матична евиденција устројава уношењем података о осигуранику на основу пријаве на осигурање (члан 127.); да се својство осигураника за лице за које је поднесена пријава на осигурање утврђује увођењем у матичну евиденцију издавањем потврде о пријему пријаве на осигурање (члан 136. став 1.); да се приликом пријема пријаве на осигурање врши провера података садржаних у пријави и захтевају докази на којима се ти подаци заснивају (члан 136. став 2.); да се одредбе ст. 1. и 2. овог члана примењују и приликом одјаве осигурања (члан 136. став 3.); да лице за које обвезник подношења пријава није поднео пријаву на осигурање може поднети захтев за утврђивање својства осигураника (члан 137. став 1.); да захтев из става 1. овог члана може поднети и обвезник подношења пријаве (члан 137. став 2.); да ће Фонд покренути поступак за утврђивање својства осигураника и када, приликом контроле или на други начин, утврди да пријава на осигурање није поднесена за лице које има право на пензијско и инвалидско осигурање (члан 137. став 3.); да у случајевима из ст. 1. до 3. овог члана Фонд доноси писмено решење о утврђивању својства осигураника (члан 137. став 4.); да је обвезник подношења пријаве дужан да, на основу решења из става 4. овог члана којим је утврђено својство осигураника, поднесе пријаву на осигурање (члан 137. став 5.); да изузетно од става 5. овог члана, Фонд сачињава пријаву на осигурање када је не може поднети обвезник подношења пријаве (члан 137. став 6.); да се одредбе ст. 1. до 6. овог члана примењују и у случају кад обвезник подношења одјаве осигурања није поднео одјаву осигурања (члан 137. став 7.); да се лицу коме својство осигураника није утврђено у роковима одређеним за подношење пријаве на осигурање, то својство може утврдити најраније од 1. јануара 1965.

године, на начин утврђен овим законом и општим актом Фонда (члан 138. став 1.); да на акт из става 1. овог члана сагласност даје Влада (члан 138. став 2.); да управни одбор Фонда утврђује основице за плаћање доприноса за поједиње категорије осигураника, уз сагласност Владе Републике Србије (члан 160. став 1. тачка 3)).

Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС“, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 и 112/15) прописано је: да се овим законом уређују доприноси за обавезно социјално осигурање (у даљем тексту: доприноси), обвезници доприноса, основице доприноса, стопе доприноса, начин обрачунања и плаћања доприноса, као и друга питања од значаја за утврђивање и плаћање доприноса (члан 1.); да ако су доприноси који су уређени овим законом на друкчији начин уређени другим законом, примењују се одредбе овог закона (члан 5.); шта представља основице доприноса за поједиње категорије обавезно осигураних лица (чл. 13-35б); да основица доприноса за лица укључена у обавезно социјално осигурање су основице прописане актом организације за обавезно социјално осигурање, на који сагласност даје Влада Републике Србије (члан 29.); да за предузетнике који порез плаћају на паушално утврђени приход, самосталне уметнике који остварују приход од уметничке делатности, свештенике, верске службенике и пољопривреднике из члана 27. став 3. овог закона, изузев лица из члана 65б овог закона, обавезу доприноса утврђује решењем Пореска управа (члан 58.); да утврђивање обавезе доприноса за лица која су се укључила у обавезно социјално осигурање врши надлежна организација за обавезно социјално осигурање, у складу са својим актом (члан 61.); да у случају када надлежна организација за обавезно социјално осигурање утврђује својство осигураника из разлога што пријава на осигурање није поднета у року или из других разлога, у складу са законом, истовремено са утврђивањем својства осигураника утврђује и обавезу плаћања доприноса (члан 63.).

Уставни суд констатује да је у току поступка пред овим судом, 1. јуна 2017. године, почeo да се примењује нови Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/16) и да је сагласно члану 216. тог закона, даном почетка његове примене престао да важи Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10). Одредбама раније важећег Закона, у односу на које је Одлука оспорена, било је прописано: да орган не може преузети одређену управну ствар из надлежности другог органа и сам је решити, осим ако је то законом предвиђено и под условима прописаним тим законом, да орган надлежан за решавање у одређеној управној ствари може на основу законског овлашћења пренети решавање у тој ствари на други орган (члан 19.); да на основу одлучних чињеница утврђених у поступку, орган надлежан за решавање доноси решење о управној ствари која је предмет поступка (члан 192. став 1.). Одредбама важећег Закона прописано је: да управни акт, у смислу овог закона, јесте појединачни правни акт којим орган, непосредно примењујући прописе из одговарајуће управне области, одлучује о праву, обавези или правном интересу странке, или о процесним питањима, да су управни акти решења и закључци, да решења и закључци могу имати и други назив, ако је то посебним законом предвиђено (члан 16.); да орган може да преузме поступање у одређеној управној ствари из надлежности другог органа или да поступање у одређеној управној ствари пренесе на други орган, само кад је то законом одређено (члан

36. став 3.); да је обавештавање радња којом орган на погодан начин извештава странку и другог учесника о поступању у управној ствари; да се странка обавештава електронским путем, путем поште, достављањем или на други погодан начин, или усмено – ако је присутна (члан 66. ст. 1. и 4.); да обавештавање електронским путем може да буде неформално и формално, да се формално обавештавање електронским путем изједначава са достављањем (члан 70. ст. 1. и 3); да се обавештавање путем поште врши обичном или препорученом поштом, да се обавештавање препорученом поштом изједначава са достављањем (члан 71. ст. 1. и 4.); да достављање, као вид обавештавања, може бити лично, посредно и јавно (члан 72. став 1.); да је лично достављање обавезно када од дана достављања почиње да тече рок који не може да се продужи, ако законом није друкчије предвиђено (члан 75. став 1.); да се решењем одлучује о праву, обавези или правном интересу странке (члан 136); да решење у писаном облику садржи увод, диспозитив (изреку), образложење, упутство о правном средству, потпис овлашћеног службеног лица и печат органа или други вид потврде о аутентичности, да диспозитив садржи кратку и јасну одлуку и по потреби, може да се подели у више тачака, да се у посебне тачке уносе рок, услов или налог, кад их решење, у складу са законом, садржи, назнака да жалба не одлаже извршење решења и одлука о трошковима поступка (члан 141. ст. 1. и 3.).

IV

Из наведених законских одредаба следи да у систему обавезног пензијског и инвалидског осигурања постоје две категорије осигураних лица – обавезно осигурана лица и лица која су укључена у тај систем на основу њиховог захтева. Обавезно осигурана лица су запослени, лица која самостално обављају делатност и пољопривредници. Својство осигураника обавезно осигурана лица стичу даном почетка, а оно им престаје даном престанка запослења, обављања самосталне или пољопривредне делатности, односно обављања уговорених послова. Лица која се укључују у систем обавезног осигурања својство осигураника стичу даном подношења захтева, а на њихов захтев најраније 30 дана пре подношења захтева. Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање (у даљем тексту: Фонд) води матичну евиденцију о осигураницима, која се устројава на основу података из пријава на осигурање. Обавезно осигурана лица својство осигураника могу стећи на два начина: први начин је подношењем пријаве на осигурање, у ком случају се издаје само потврда о пријему пријаве; други начин је доношењем решења, у случају када пријава на осигурање није поднета или је неблаговремено поднета. Лицу коме својство осигураника није утврђено у роковима одређеним за подношење пријаве на осигурање, то својство може се утврдити најраније од 1. јануара 1965. године, на начин утврђен Законом о пензијском и инвалидском осигурању и општим актом Фонда, на који сагласност даје Влада. Са друге стране, Фонд има обавезу да, у случају када утврђује својство осигураника из разлога што пријава на осигурање није поднета у року или из других разлога, у складу са законом, истовремено са утврђивањем својства осигураника утврди и обавезу плаћања доприноса. Када Фонд утврђује својство осигураника из разлога што пријава на осигурање није поднета у року или из других разлога, он поступа по одредбама Закона о општем управном поступку и доноси решење као управни акт. Истим решењем Фонд утврђује и обавезу плаћања доприноса.

Дакле, овлашћења Фонда су двојака – нормативноправна, да доноси опште правне акте и управноправна, да у управном поступку одлучује о појединачним правима и обавезама. Нормативна овлашћења Фонда су да својим актом, у складу са законом, уреди начин утврђивања својства осигураника лицу коме то својство није утврђено у роковима прописаним за подношење пријаве на осигурање или из других разлога, и, са друге стране, да утврђује основице за плаћање доприноса за поједине категорије осигураника (према одредбама члана 29. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, Фонд утврђује основице за лица која се укључују у обавезно осигурање на лични захтев).

Анализом оспорене Одлуке Уставни суд је констатовао да се Одлуком уређује начин обрачунавања доприноса, ради утврђивања обавезе плаћања доприноса, и то у две различите ситуације: прва је када Фонд утврђује својство осигураника по истеку рока за подношење пријаве на осигурање, односно када пријава није поднета; друга ситуација је када из било ког другог разлога допринос и додатни допринос није утврђен, односно није утврђен и наплаћен у складу са законом. То даље значи да се у другом случају, који је уређен оспореним чланом 4. Одлуке, заправо ради о лицима која су стекла својство осигураника, али им из неког разлога допринос није утврђен, односно није утврђен и наплаћен. Полазећи од напред наведених нормативних овлашћења Фонда, Уставни суд налази да Фонд није овлашћен да својим актом уређује питање утврђивања доприноса ван случајева када утврђује својство осигураника. Сагласно томе, Уставни суд је оценио да одредба члана 4. оспорене Одлуке није у сагласности са законом. Како према члану 195. став 1. Устава, сви подзаконски општи акти Републике Србије и, између остalog, општи акти организација којима су поверена јавна овлашћења, морају бити сагласни закону, то одредба члана 4. Одлуке последично није сагласна ни са Уставом, па је Уставни суд одлучио као у тачки 1. изреке. С обзиром на наведено, Суд се није посебно упуштао у оцену сагласности оспорене одредбе члана 4. Одлуке са одредбама члана 136. став 2. и члана 137. став 3. Устава, у односу на које је предлагач оспорава.

Разматрајући оспорену одредбу члана 2. став 2. Одлуке и наводе и разлоге предлагача, Уставни суд је пошао од одредаба члана 84. став 2. и члана 137. став 4. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, из којих недвосмислено следи, као што је напред већ наведено, да о утврђивању својства осигураника када пријава на осигурање није поднета или је неблаговремено поднета, Фонд одлучује у управном поступку, решењем као управним актом. Уставни суд је даље имао у виду да, према одредби члана 63. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, у случају када Фонд утврђује својство осигураника из разлога што пријава на осигурање није поднета у року или из других разлога, у складу са законом, истовремено са утврђивањем својства осигураника он утврђује и обавезу плаћања доприноса. Дакле, обавеза плаћања доприноса утврђује се искључиво решењем, као управним актом. Са друге стране, оспореном одредбом члана 2. став 2. Одлуке прописано је да Фонд врши обрачун доприноса и обавештава осигураника о износу, року и рачуну јавних прихода на који треба да се изврши уплата. Анализирајући садржину оспорене одредбе, Уставни суд је констатовао да се њоме не уређује изричito врста акта којом Фонд утврђује обавезу плаћања доприноса, како то тврди предлагач и на чему заснива разлоге оспоравања уставности и законитости наведене одредбе, већ поступање Фонда у вези са утврђивањем обавезе. С тим у вези, Уставни суд је констатовао да нови Закон о општем управном поступку у

„Делу III“ садржи посебно поглавље којим је, одредбама чл. 66-78, уређено обавештавање странке. Према одредбама тог закона, обавештавање је радња којом орган упознаје странку са постојањем и садржином одређеног писмена донетог у поступку или повезаног са поступком, а начин обавештавања може бити формалан или неформалан, при чему у формалне начине обавештавања спадају достављање, формално обавештавање електронским путем и обавештавање путем препоручене поште. Дакле, странка се обавештава о донетом писмену, што би, у конкретном случају, сагласно члану 63. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, значило – о решењу којим је утврђена обавеза плаћања доприноса и о садржају тог решења. Посматрана у наведеном контексту, а с обзиром на изричitu законску обавезу Фонда да решењем утврди обавезу плаћања доприноса, одредба члана 2. става 2. Одлуке, по схватању Уставног суда, подразумева да Фонд обрачуна допринос и предузима радњу којом ће странку упознати са решењем као актом у коме је на основу сачињеног обрачуна утврђен износ доприноса, рок за плаћање и рачун за уплату. Сагласно томе, Уставни суд је оценио да оспорена одредба члана 2. став 2. Одлуке није несагласна са Уставом и законом, ако се тумачи и примењује на начин да Фонд обрачуна доприносе из става 1. члана 2. Одлуке и обавештава осигураника о решењу којим је утврђена обавеза плаћања доприноса, износ доприноса, рок за плаћање и рачун на који се врши уплата, на начин предвиђен одредбама Закона о општем управном поступку, одлучујући као у тачки 2. изреке.

V

Полазећи од свега наведеног, на основу одредаба члана 42а став 1. тачка 2) и члана 45. тач. 1), 4) и 14) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ бр. 109/07, 99/11 и 18/13-Одлука УС, 40/15-др. закон и 103/15), Уставни суд је донео Одлуку као у изреци.

На основу одредбе члана 168. став 3. Устава, члан 4. Одлуке о утврђивању својства осигураника и обавези плаћања доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, наведене у изреци, престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ПРЕДСЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА
Весна Илић Прелић, с.р.

За тачност отпраvka:

